

Nr 287

Av herr Adamsson m. fl., om ökad information i författningsfrågan.

(Lika lydande med motion nr 251 i Första kammaren)

Den författningsreform, som kommer att slutligt beslutas av årets riksdag, medför djupgående ändringar i vårt statsskick. Nyheterna berör så viktiga punkter som regeringens parlamentariska ställning, riksdagens sammansättning och arbetsformer och det sätt varpå folkviljan skall bringas till uttryck genom valhandlingar.

En uppgift, vars angelägenhet enligt vår mening blir alltmer uppenbar med utvecklingen i världen och samhället, är att stärka den demokratiska författningens förankring i människornas medvetande. Det är otvivelaktigt att den författningsdebatt som förts i vårt land i viss mån förts över folkets huvud och inte väckt det medborgerliga engagemang som varit önskvärt. Så mycket mer angeläget måste det då vara att följa upp den reform som nu genomförs med debatt och information till allmänheten.

Synpunkter och förslag som syftat till att fördjupa författningens medborgerliga förankring har vid skilda tillfällen förts fram och prövats av konstitutionsutskottet, och frågan bör otvivelaktigt stå i förgrunden vid grundlagberedningens fortsatta arbete. Enligt vår mening bör man emellertid inte försitta möjligheten att genom ett initiativ i direkt anslutning till den partiella reformen väcka debatt och åstadkomma information. En särskild kraftinsats av stort format bör göras vid detta unika tillfälle.

För ett sådant initiativ som vi här åsyftar talar också, att reformens genomförande ställer vissa praktiska problem. Den gemensamma valdagen kan vålla svårigheter om inte valmanskåren är ordentligt informerad. Vi hänvisar till vad konstitutionsutskottet anförde i sitt betänkande om författningsreformen, om den gemensamma valdagens betydelse för den kommunala självstyrelsen och vikten av att i detta sammanhang slå vakt om det kommunala engagemanget. Dessa uttalanden bör följas upp med konkreta åtgärder. Det nya valsystelet, som avsevärt avviker från det nuvarande, motiverar också en särskild information.

Mot bakgrunden av det anförda vill vi föreslå att riksdagen i anslutning till det slutliga beslutet om författningsreformen tar ett initiativ för att stärka författningens medborgerliga förankring. I första hand tänker vi

oss en bred informationsverksamhet. Även andra uppslag kan prövas inom vederbörande utskott.

För den upplysningsverksamhet som fordras kan det arbete, som föregick högertrafikreformen, tjäna som förebild. Man kan bilda en informationskommitté med auktoritativ ledning, t. ex. statsministern eller talmännen, och med representanter för partierna, folkrörelserna och ungdomsorganisationerna. Till dess förfogande kan man ställa ett kansli som arbetar i princip efter fyra linjer: information via massmedia, inom organisationerna och till skolor och andra läroanstalter samt allmänna service- och organisationsfunktioner. Syftet skulle som nämnts vara att skapa intresse och debatt kring reformen och över huvud för demokratins sätt att fungera. Det skulle också vara att upplysa väljarna om valsystemets förändringar. Sannolikt skulle arbetet också leda till ett ökat politiskt intresse och därmed till ett högt valdeltagande.

Även andra åtgärder än de här skisserade kan som vi redan anfört övervägas för att fylla det angivna syftet. Vi föreslår,

att riksdagen i anslutning till det slutliga beslutet om den partiella författningsreformen och efter närmare utredning inom vederbörande utskott beslutar ta initiativ till en bred informationsverksamhet eller andra åtgärder i syfte att fördjupa författningens medborgerliga förankring.

Stockholm den 23 januari 1969

<i>Erik Adamsson (s)</i>	<i>Anna-Greta Skantz (s)</i>	<i>Gunnar Engkvist (s)</i>
<i>Eric Svenning (s)</i>	<i>Hans Jönsson (s)</i> i Arlöv	<i>John Johnsson (s)</i> i Blentarp
<i>Einar Henningsson (s)</i>	<i>Villiam Björk (s)</i> i Påarp	<i>Mary Holmqvist (s)</i>
<i>Hugo Bengtsson (s)</i> i Landskrona	<i>Eric Jönsson (s)</i> i Malmö	<i>Lennart Pettersson (s)</i> i Lund
<i>Erik Johansson (s)</i> i Simrishamn	<i>Gusti Gustavsson (s)</i> i Ängelholm	<i>Börje Nilsson (s)</i> i Kristianstad